

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Sekretariat Biura Prawnego

Wpłynęło
dnia 2025 -12- 09
BP II - 0500 - 5 / 26
Nr rejestru 62347 zał.

Dąbrowa Górnicza, dnia 2 grudnia 2025 r.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Sekretariat Biura Prezesa

Wpłynęło
dnia 2025 -12- 03
Nr rejestru 62347 zał.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Kancelaria Ogólna
02-676 Warszawa, ul. Janusza Kurtyki 1

Wpłynęło
dnia 2025 -12- 02
L. dz. 62347

Instytut Pamięci Narodowej

ul. Janusza Kurtyki 1

02-676 Warszawa

PETYCJA

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870) składam petycję w interesie publicznym zwracając się z żądaniem wystąpienia przez Instytut Pamięci Narodowej z powództwem o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego przeciwko podmiotowi o nazwie „Yas Vashem” (adres: P.O.B. 3477; Jerozolim 9103401 Izrael), w ramach którego IPN domagałby się:

1. usunięcia zamieszczonego na portalu „X” w dniu 23 listopada 2025 r. wpisu o treści „Poland was the first country where Jews were forced to wear a distinctive badge in order to isolate them from the surrounding population”;
2. publikacji na tymże portalu oświadczenia zawierającego przeprosiny Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego i sprostowanie mówiące, że poprzedni wpis w sposób niezgodny z prawdą historyczną sugerował udział Państwa Polskiego w procesie zagłady Żydów poprzez wprowadzenie obowiązku noszenia znaków odróżniających ludność żydowską ;
3. 3.zapłaty zadośćuczynienia na rzecz Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 23 listopada 2025 r. na prowadzonym na portalu „X” profilu o nazwie „Yad Vashem” opublikowany został wpis o treści „Poland was the first country where Jews were forced to wear a distinctive badge in order to isolate them from the surrounding population”, co oznacza „Polska była pierwszym krajem, w którym Żydzi zostali zmuszeni do noszenia wyróżniającego ich znaku, aby odizolować ich od otaczającej ludności.”. Profil ten prowadzony jest przez Yad Vashem - Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holokaustu z siedzibą w Jerozolimie.

Powyższy wpis przypisuje Polsce miano „pierwszego kraju”, w którym Żydzi zostali zmuszeni do noszenia znaku odróżniającego ich od reszty ludności. Sformułowanie to — nieopatrzone żadnym wyjaśnieniem ani kontekstem — przedstawia Polskę jako podmiot sprawczy, odpowiedzialny za wprowadzenie tego rodzaju przymusu. U przeciętnego odbiorcy, w tym odbiorcy międzynarodowego, wywołuje to jednoznaczne i nieusprawiedliwione wrażenie, że polskie władze państwowe, działające jako suwerenny organ, wdrożyły przepisy antyżydowskie będące elementem polityki izolacji prowadzącej do Zagłady.

Tymczasem obowiązek noszenia oznaczeń przez Żydów został wprowadzony na okupowanych ziemiach polskich wyłącznie przez niemieckie władze okupacyjne. W okresie tym Rzeczpospolita Polska nie sprawowała żadnej władzy państwowej na swoim terytorium; struktury państwa polskiego zostały fizycznie i prawnie unicestwione poprzez agresję i okupację III Rzeszy Niemieckiej, co stanowiło zbrodnię przeciwko pokojowi. Przepisy narzucające noszenie przez Żydów oznaczeń miały charakter regulacji okupacyjnych i były częścią systemu represji wprowadzanego przez niemiecki aparat administracyjny i policyjny. Państwo Polskie i jego legalne władze nie miały żadnego wpływu na ich ustanowienie ani wykonanie.

Co więcej, legalne struktury państwa polskiego działające w konspiracji — Polskie Państwo Podziemne — podejmowały systematyczne działania na rzecz ratowania ludności żydowskiej, o czym świadczy m.in. działalność Rady Pomocy Żydom „Żegota”, powołanej przez polskie podziemie i współfinansowanej przez Rząd RP na uchodźstwie. Polskie Państwo Podziemne karało również śmiercią osoby współpracujące z Niemcami w zakresie denuncjacji Żydów. Wpis Yad Vashem całkowicie pomija ten kontekst, a poprzez swoją uproszczoną konstrukcję buduje wyjątkowo szkodliwe wrażenie o polskim sprawstwie.

Treść wpisu jest zatem obiektywnie nieprawdziwa, a jej odbiór prowadzi do sformułowania fałszywego poglądu o roli Polski w procesie Zagłady. Powoduje to naruszenie dobra osobistego, jakim jest dobre imię Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego, chronione art. 53o ustawy o IPN. Przepis ten jednoznacznie wskazuje, że szczególną ochroną objęta jest prawda o odpowiedzialności za zbrodnie nazistowskie, a naruszenia tej prawdy — poprzez przypisywanie Polski lub Polakom odpowiedzialności za zbrodnie niemieckie — stanowią naruszenie dóbr osobistych podlegających ochronie cywilnoprawnej.

Art. 53o ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 102, określanej dalej jako: „ustawa o IPN”) stanowi, że do ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego odpowiednie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, określanej dalej jako: „k.c.”) o ochronie dóbr osobistych. Powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć organizacja

3

pozarządowa w zakresie swoich zadań statutowych. Odszkodowanie lub zadośćuczynienie przysługują Skarbowi Państwa. Z kolei zgodnie z art. 53p ustawy o IPN powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć również Instytut Pamięci Narodowej. W sprawach tych Instytut Pamięci Narodowej ma zdolność sądową.

Według art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Po myśli art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Należy zauważyć w tym miejscu, że użycie sformułowania „polskie obozy zagłady” narusza dobra osobiste, co zostało potwierdzone w prawomocnym wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 grudnia 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 1080/16. Sąd ten wskazał, że „wartości jak tożsamość narodowa, czyli poczucie przynależności do Narodu Polskiego oraz godności narodowej, mieszczą się w kategorii dóbr osobistych w rozumieniu art. 23 k.c.” oraz „tożsamość i godność narodowa jak już wskazano należą do katalogu chronionych dóbr osobistych”. Sąd ponadto wskazał, że użycie określeń kłamliwych i fałszujących historię, a także sugerujących, jakoby to Naród Polski był sprawcą zbrodni nazistowskich stanowi naruszenie dóbr osobistych.

Wobec powyższego można stwierdzić, że naruszenie dóbr osobistych może polegać na rozpowszechnianiu informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd, które godzą w renomę i dobre imię Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego. Bezprawność działania polega tutaj na publikacji komunikatu niezgodnego z ustalonymi faktami historycznymi, przy czym Yad Vashem — jako instytucja o charakterze muzealno-naukowym — ma szczególny obowiązek zachowania najwyższej staranności i rzetelności w przekazie dotyczącym historii Zagłady. Niedochowanie tej staranności w oczywisty sposób powiększa stopień zawinienia oraz wagę naruszenia.

Wpis ten wpisuje się w szersze zjawisko nieprawidłowego lub dezinformującego przedstawiania rzekomego udziału Polski i Polaków w zbrodniach nazistowskich, czego szczególnym przejawem jest wielokrotnie potępiane, a wciąż niestety powracające określenie „polskie obozy koncentracyjne”. Utrwalanie tych fałszywych narracji w krajach Europy Zachodniej, Stanach Zjednoczonych oraz Izraelu doprowadziło u części opinii publicznej do przeświadczenia, że Polacy współtworzyli obozy koncentracyjne lub byli współsprawcami Zagłady, co stanowi rażące

zaprzeczenie prawdzie historycznej. Wpis Yad Vashem – jako wypowiedź instytucji niezwykle wpływowej i postrzeganej jako źródło wiedzy eksperckiej – szczególnie przyczynia się do wzmacniania tego rodzaju fałszywych przekonań, a przez to wyrządza poważną szkodę w sferze historycznej tożsamości, godności oraz dobrego imienia państwa polskiego i jego obywateli.

Instytut Pamięci Narodowej, na podstawie art. 53p ustawy o IPN, ma zdolność sądową do występowania z powództwami dotyczącymi ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego. Wobec naruszenia o znacznym zasięgu społecznym i międzynarodowym, a także biorąc pod uwagę wagę naruszonego dobra, podjęcie działań prawnych przez IPN jest w pełni zasadne, konieczne i zgodne z interesem publicznym.

W związku z tym wnoszę o uwzględnienie niniejszej petycji i o niezwłoczne podjęcie przez Instytut Pamięci Narodowej działań zmierzających do ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego poprzez wytoczenie powództwa przeciwko Yad Vashem wraz z żądaniami wskazanymi powyżej.

Jednocześnie oświadczam, że nie wyrażam zgody na publikację moich danych osobowych w związku z wniesioną petycją, w szczególności na stronie internetowej IPN.

PODPIS ZAUFANY

02.12.2025 18:02:11 GMT+1
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

Warszawa, 19.01.2026 r.

sygn. BPiI-0500-5(2)/26

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji z 2 grudnia 2025 r.

Działając w myśl art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U.2018.870 tj.), po rozpatrzeniu petycji z 2 grudnia 2025 r. z żądaniem wystąpienia przez Instytut Pamięci Narodowej z powództwem o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego przeciwko podmiotowi o nazwie Yad Vashem, w ramach którego Instytut Pamięci Narodowej miałby się domagać:

- 1) usunięcia zamieszczonego na portalu „X” w dniu 23 listopada 2025 r. wpisu o treści „Poland was the first country where Jews were forced to wear a distinctive badge in order to isolate them from the surrounding population”,
- 2) publikacji na tymże portalu oświadczenia zawierającego przeprosiny Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego i sprostowanie mówiące, że poprzedni wpis w sposób niezgodny z prawdą historyczną sugerował udział Państwa Polskiego w procesie zagłady Żydów poprzez wprowadzenie obowiązku noszenia znaków odróżniających ludność żydowską,
- 3) zapłaty zadośćuczynienia na rzecz Skarbu Państwa,

wyjaśniam, co następuje:

Instytut Pamięci Narodowej przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej–Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U.2023.102 t.j.) jest zobowiązany do prowadzenia działań mających na celu ochronę przed dyfamacją dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu

Polskiego. Realizując to zadanie Instytut Pamięci Narodowej przeciwdziała rozpowszechnianiu w przestrzeni publicznej informacji nieprawdziwych, zmanipulowanych czy zniekształcających prawdę o represjach nazistowskich dotyczących obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i obywateli innych narodowości w okresie II wojny światowej; uczestniczy w polemikach społecznych, dążąc do skutecznej eliminacji z dyskursu społecznego albo korekty nieprawdziwych, operujących skrótem myślowym, lapsusem czy intencjonalnie błędnych informacji i wypowiedzi.

Ponadto Instytut Pamięci Narodowej systematycznie monitoruje media polskie i zagraniczne, social media i inne publikatory, aby zdiagnozować i odpowiednio, acz zdecydowanie, zareagować na określone zjawiska, problemy lub zagrożenia, które znieśławiają lub naruszają dobre imię Polski lub Narodu Polskiego, a w przypadku wykrycia dyfamacji polegającej na rozpowszechnianiu nieprawdziwych lub krzywdzących informacji – reaguje poprzez wezwanie autora publikacji do usunięcia lub sprostowania błędu.

Na opublikowany 23 listopada 2025 r. kontrowersyjny wpis Instytutu Yad Vashem Instytut Pamięci Narodowej odpowiedział, publikując w internetowym serwisie „X” 23 listopada 2025 r. oświadczenie, w którym ocenił wpis Instytutu Yad Vashem jako nieakceptowalny.

W swoim wystąpieniu Instytut Pamięci Narodowej podkreślił, że brak wiedzy o niemieckich zarządzeniach narzucanych polskiemu społeczeństwu zniewolonemu przez Rzeszę Niemiecką (w tym Żydom) lub ich ignorowanie nie przystoi instytucjom takim jak Instytut Yad Vashem, argumentując, że:

1. To Niemcy napadły na Polskę i to na okupowanych ziemiach polskich wprowadziły system oznaczania Żydów, tworzenia gett oraz cały aparat terroru.
2. Polska była krajem okupowanym przez Niemcy, a skala represji na jej terytorium należała do najbrutalniejszych w całej Europie.
3. Na okupowanych przez Niemców ziemiach polskich za jakąkolwiek pomoc Żydom obowiązywała kara śmierci, często wymierzana całym rodzinom (<http://m.in.#Ulmowie>). Mimo tego Polacy udzielili największego wsparcia ludności żydowskiej na okupowanych przez Niemców terenach, co potwierdza właśnie #ListaYadVashem.
4. Polski Rząd na Uchodźstwie, instytucje Polskiego Państwa Podziemnego na okupowanych przez Niemców ziemiach oraz polscy dyplomaci w krajach neutralnych zrobili wiele niosąc pomoc dla obywateli RP pochodzenia żydowskiego, skazanym przez Niemców na zagładę.

5. Nakaz noszenia gwiazdy, różne formy oznaczeń oraz kary za ich brak były elementem niemieckiej polityki rasistowskiej, realizowanej przez stworzony przez Niemców aparat administracyjny i aparat terroru.

Instytut Yad Vashem skorygował kontrowersyjny wpis w mediach społecznościowych i na stronie internetowej; wskazał także, iż w podlinkowanym pod jego wpisem artykule jest informacja o tym, że nakaz noszenia opasek z Gwiazdą Dawida był wydany przez niemieckie władze okupacyjne. Wobec powyższego, Instytut Pamięci Narodowej nie planuje podejmowania innych działań.

Instytut Pamięci Narodowej z zaangażowaniem prowadzi szeroko zakrojone działania naukowe i edukacyjne mające na celu popularyzowanie wiedzy o ofiarach i bohaterach II wojny światowej oraz o krzywdach wyrządzonych przez niemieckich okupantów Polakom i obywatelom polskim innych narodowości. Przykładem są liczne publikacje naukowe Instytutu Pamięci Narodowej dotyczące czasu II wojny światowej (katalog publikacji: <https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo>), teksty popularnonaukowe udostępniane na portalu Przystanek Historia (<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/centralny-przystanek-historia>), naukowo-badawcze projekty realizowane w ramach Centralnych Projektów Badawczych (II wojna światowa i okupacja ziem polskich 1939-1944/45; Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917-1990) oraz przez zespół Pełnomocnika Prezesa IPN do spraw badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939-1945.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tj. Dz.U.2018.870) sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

W zastępstwie
Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
ZASTĘPCA PREZESA
dr hab. Karol Polejowski
/dokument podpisany elektronicznie/

Elektronicznie podpisany przez
Karol Piotr Polejowski
Data: 2026-01-23 13:58:51+01:00